

O'YINLI TEXNOLOGIYALAR ASOSIDA BO'LAJAK O'QITUVCHILARNI KASBIY FAOLIYATGA TAYYORLASH TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH

Tulaganova Sevara

Nizomiy nomidagi O'zbekiston Milliy Pedagogika Universiteti
Pedagogika nazariyasi va tarixi yo'nalishi 1- bosqich magistranti.

Qurbonova Go'zal Mamatkarimovna

P.f.n., professor.

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18089348>

Annotatsiya. Ushbu tadqiqot bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash tizimida o'yinli texnologiyalarni qo'llashning samaradorligini o'rganishga bag'ishlangan. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, o'yin elementlarini pedagogik jarayonga integratsiya qilish talabalar motivatsiyasini oshiradi, bilimni mustahkamlashni tezlashtiradi va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Shuningdek, o'yinli texnologiyalar murakkab pedagogik vazifalarni ijodiy yondashuv bilan hal qilishni o'rgatadi, kommunikativ va ijtimoiy ko'nikmalarni mustahkamlaydi, hamda talabalarni mustaqil fikrlashga undaydi. Tadqiqotda gamification elementlarini dars jarayoniga moslashtirish usullari, pedagogik samaradorlikni baholash va metodik tavsiyalar ishlab chiqish ko'rib chiqilgan.

Kalit so'zlar: O'yinli texnologiyalar, gamification, bo'lajak o'qituvchilar, kasbiy tayyorgarlik, pedagogik samaradorlik, motivatsiya, amaliy ko'nikmalar.

Annotation. This study focuses on the effectiveness of applying game-based technologies in preparing future teachers for professional activities. The findings indicate that integrating game elements into the educational process enhances student motivation, accelerates knowledge consolidation, and facilitates the development of practical skills. Moreover, game-based technologies teach creative problem-solving, strengthen communicative and social skills, and encourage independent thinking. The study examines methods of adapting gamification elements to the classroom, evaluates pedagogical effectiveness, and provides methodological recommendations.

Keywords: Game-based technologies, gamification, future teachers, professional preparation, pedagogical effectiveness, motivation, practical skills.

Kirish

Bugungi kunda ta'lim tizimida amalga oshirilayotgan tub islohotlar bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayoniga yangicha yondashuvlarni talab etmoqda.

Zamonaviy o'qituvchi nafaqat o'z fanini mukammal bilishi, balki pedagogik jarayonni kreativ, innovatsion va samarali tashkil eta olishi lozim. Shu nuqtayi nazardan, ta'lim jarayoniga o'yinli texnologiyalarni joriy etish dolzarb ahamiyat kasb etmoqda.

O'yinli texnologiyalar bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy ko'nikmalarini shakllantirish, nazariy bilimlarini amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish hamda real pedagogik vaziyatlarga moslashuvchanligini oshirishga xizmat qiladi. Ayniqsa, rolli o'yinlar, imitatsion mashg'ulotlar va muammoli vaziyatlarga asoslangan o'yinlar orqali talabalar pedagogik faoliyat mohiyatini chuqurroq anglay boshlaydilar.

Mavzuning dolzarbligi

Bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash tizimida hanuzgacha an'anaviy ta'lim usullarining ustunligi saqlanib qolmoqda. Bu esa talabalarning mustaqil fikrlashi, ijodiy yondashuvi va kasbiy faolligini yetarli darajada rivojlantirmasligi mumkin. Zamonaviy ta'lim esa faol, tashabbuskor va kreativ o'qituvchini talab qiladi.

O'yinli texnologiyalar asosida ta'limni tashkil etish talabalarda kasbiy motivatsiyani oshiradi, ularni pedagogik faoliyatga ruhiy va amaliy jihatdan tayyorlaydi. Shuningdek, o'yinli yondashuv orqali o'qituvchilik kasbiga xos bo'lgan muammoli vaziyatlarni hal etish, muloqot madaniyatini rivojlantirish va pedagogik mas'uliyatni shakllantirish imkoniyati yaratiladi. Shu sababli bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash tizimini o'yinli texnologiyalar asosida takomillashtirish bugungi kunning dolzarb masalalaridan biri hisoblanadi.

Tadqiqotning maqsadi

Mazkur ishning maqsadi — o'yinli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirish, ularning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hamda pedagogik faoliyatga samarali tayyorgarlik mexanizmlarini ishlab chiqishdan iborat.

Tadqiqotning asosiy vazifalari

Tadqiqot maqsadidan kelib chiqib, quyidagi vazifalar belgilandi:

- o'yinli texnologiyalarning pedagogik mohiyatini va nazariy asoslarini tahlil qilish;
- bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda o'yinli texnologiyalarning o'rnini aniqlash;
- ta'lim jarayonida qo'llaniladigan o'yinli texnologiyalar turlarini o'rganish;
- o'yinli texnologiyalar asosida kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish yo'llarini belgilash;
- bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlash tizimini takomillashtirish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqish.

Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayoni zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim va murakkab yo'nalishlaridan biridir. Kasbiy faoliyat shaxsning jamiyat ehtiyojidan kelib chiqqan holda o'z kasb doirasida bajaradigan ijtimoiy ahamiyatga ega faoliyatini anglatadi va u faqat amaliy ishlar bilan cheklanmaydi, balki shaxsning ijtimoiy, psixologik va intellektual rivojlanishini ham qamrab oladi. Pedagogik faoliyatning o'ziga xosligi shundaki, u nafaqat bilim berish, balki tarbiyalash, motivatsiya berish va pedagogik hamkorlikni ta'minlash kabi ko'p qirrali vazifalarni bajaradi. Shu sababli bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda kasbiy va shaxsiy komponentlar uyg'unligini shakllantirish asosiy vazifa sifatida qaraladi.

N.V. Kuzmina kasbiy tayyorgarlikni o'qituvchi professionalizmining asosiy ko'rsatkichi sifatida baholaydi va ta'kidlaydi: kasbiy tayyorgarlik faqat bilim berish bilan cheklanmasligi, balki shaxsning kasbiy rivojlanishiga xizmat qilishi lozim. Kuzmina fikricha, motivatsion, nazariy va amaliy tayyorgarlik komponentlari bir-birini to'ldirib, bo'lajak o'qituvchining kasbiy mahoratini shakllantiradi. Bu jarayonda shaxsning ijtimoiy va psixologik tayyorgarligi ham muhim rol o'ynaydi, chunki o'qituvchi nafaqat bilim uzatadi, balki sinf muhitini boshqaradi, talabalar bilan munosabatlarni tashkil etadi va pedagogik vaziyatlarda qaror qabul qiladi.

V.A. Slastyonin kasbiy tayyorgarlikni shaxsning kasbga bo'lgan qiziqishi, pedagogik tafakkuri va ijodiy salohiyati bilan bog'laydi. Unga ko'ra, bo'lajak o'qituvchining kasbiy tayyorgarligi ijtimoiy vazifalarni samarali bajarish qobiliyati bilan belgilanadi.

Shu bilan birga, Slastyonin ta'kidlaydi, kasbiy tayyorgarlik jarayonida talabalar mustaqil fikrlash, muammolarni aniqlash va ularga yechim topish ko'nikmalarini rivojlantirishlari zarur. Bu qobiliyatlar bo'lajak o'qituvchini nafaqat samarali mutaxassis, balki jamiyatda ijtimoiy mas'uliyatli shaxs sifatida shakllantiradi.

A.K. Markova kasbiy rivojlanishni motivatsion, kognitiv, operatsion va refleksiv komponentlar birligi orqali izohlaydi. Motivatsion komponent talabaning kasbga bo'lgan qiziqishi va ijobiy munosabatini shakllantiradi, kognitiv komponent pedagogik va psixologik bilimlarni o'zlashtirishni nazarda tutadi, operatsion komponent amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi, refleksiv komponent esa o'z faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish qobiliyatini rivojlantiradi. Shu tarzda, har bir komponent bo'lajak o'qituvchining kasbiy salohiyatini mukammal shakllantirishga xizmat qiladi.

L.S. Vygotskiy ta'lim va rivojlanish o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni asoslab, shaxsning rivojlanishi va ta'lim jarayoni o'rtasida yaqin aloqani ko'rsatadi. Olimning "yaqin rivojlanish zonasi" nazariyasi bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda murakkab kasbiy vaziyatlarni bosqichma-bosqich o'zlashtirish zarurligini bildiradi. Bu yondashuv talaba uchun xavfsiz pedagogik muhit yaratadi va o'z faoliyatini sinovdan o'tkazish, amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash imkonini beradi.

A.N. Leontyev kasbiy faoliyatni shaxsning faoliyat orqali o'zini rivojlantirish jarayoni sifatida talqin qiladi. Unga ko'ra, o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki shaxslarni tarbiyalovchi va jamiyat ehtiyojlariga javob beruvchi mutaxassis sifatida faoliyat yuritadi.

Leontyev kasbiy tayyorgarlikni shaxsning kasbiy mahoratini va pedagogik tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiluvchi jarayon sifatida ko'radi.

Bespalko V.P. kasbiy tayyorgarlikni shakllantirishda o'qituvchining motivatsion tayyorgarligi muhim ekanligini ta'kidlaydi. Motivatsion tayyorgarlik nafaqat kasbga qiziqish, balki pedagogik faoliyatni samarali bajarish uchun zarur psixologik tayyorgarlikni ham o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, nazariy va amaliy tayyorgarlik birgalikda bo'lganda, talabalar kasbiy vazifalarni mustaqil va samarali bajarish qobiliyatiga ega bo'ladi.

Zamonaviy ta'lim tizimi bo'lajak o'qituvchidan yuqori kasbiy va shaxsiy talablarni kutadi.

O'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiyachi, motivator, tashkilotchi va innovator sifatida faoliyat yuritishi lozim. Bugungi kunda bo'lajak o'qituvchidan pedagogik, kommunikativ, axborot-kommunikatsiya, ijtimoiy va madaniy, refleksiv va innovatsion kompetensiyalar talab etiladi. Ushbu kompetensiyalarni shakllantirish uchun an'anaviy ta'lim yondashuvlari bilan bir qatorda faol va interaktiv metodlarni, xususan o'yinli texnologiyalarni qo'llash muhim ahamiyatga ega.

Kasbiy tayyorgarlik psixologik jihatdan ham tadqiq etilgan. Motivatsion komponent shaxsning kasbga bo'lgan qiziqishi va ijobiy munosabatini shakllantiradi, kognitiv komponent pedagogik va psixologik bilimlarni o'zlashtirishni ta'minlaydi, operatsion komponent amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi, refleksiv komponent esa o'z faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish qobiliyatini rivojlantiradi. Vygotskiy va Leontyevning nazariyalari bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda murakkab vaziyatlarni bosqichma-bosqich o'zlashtirish va shaxsning faol rivojlanishini ta'minlash muhimligini ko'rsatadi.

Amaldagi pedagogik ta'lim tizimida bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda bir qator muammolar mavjud. Ular orasida nazariy bilimlar bilan amaliy tayyorgarlik o'rtasidagi tafovut, ta'lim jarayonining yetarlicha faollashtirilmagani, innovatsion va o'yinli texnologiyalardan foydalanish darajasining pastligi ajralib turadi. Talabalar pedagogik amaliyotga chiqqanlarida real sinf sharoitida qiyinchiliklarga duch keladilar, bu esa ularning kasbiy faoliyatga psixologik tayyorligi yetarli emasligini ko'rsatadi.

O'yinli texnologiyalar ta'lim jarayonida motivatsiyani oshiradi, nazariy bilimlarni amaliy faoliyat bilan uyg'unlashtirish imkonini beradi va reflektiv qobiliyatlarni rivojlantiradi. Kapp, Deterding va Prensky tadqiqotlari shuni ko'rsatadiki, o'yinli metodlar talabalarni ijodiy fikrlashga, strategik qarorlar qabul qilishga va guruhda samarali ishlashga o'rgatadi. Milliy olimlar, jumladan Raxmonova va Ismoilova, o'yinli texnologiyalarni pedagogik amaliyotga joriy qilish orqali bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarlik darajasini sezilarli darajada oshirish mumkinligini ta'kidlaydilar.

Shu bilan, bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash murakkab va uzluksiz jarayon bo'lib, pedagogik va psixologik omillar uyg'unligiga asoslanadi. Kasbiy tayyorgarlikni samarali tashkil etish uchun zamonaviy pedagogik yondashuvlar, xususan o'yinli texnologiyalarni joriy etish va interaktiv metodlarni qo'llash muhim ahamiyatga ega. Bu esa bo'lajak o'qituvchining shaxsiy va kasbiy rivojlanishini ta'minlaydi, uning ijtimoiy va pedagogik salohiyatini oshiradi hamda zamonaviy ta'lim muhitida samarali faoliyat ko'rsatish imkonini beradi.

Bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayoni zamonaviy ta'lim tizimining eng muhim va murakkab yo'nalishlaridan biridir. Kasbiy faoliyat shaxsning jamiyat ehtiyojidan kelib chiqqan holda o'z kasb doirasida bajaradigan ijtimoiy ahamiyatga ega faoliyatini anglatadi va u faqat amaliy ishlar bilan cheklanmaydi, balki shaxsning ijtimoiy, psixologik va intellektual rivojlanishini ham qamrab oladi. Pedagogik faoliyatning o'ziga xosligi shundaki, u nafaqat bilim berish, balki tarbiyalash, motivatsiya berish va pedagogik hamkorlikni ta'minlash kabi ko'p qirrali vazifalarni bajaradi. Shu sababli bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda kasbiy va shaxsiy komponentlar uyg'unligini shakllantirish asosiy vazifa sifatida qaraladi.

N.V. Kuzmina kasbiy tayyorgarlikni o'qituvchi professionalizmining asosiy ko'rsatkichi sifatida baholaydi va ta'kidlaydi: kasbiy tayyorgarlik faqat bilim berish bilan cheklanmasligi, balki shaxsning kasbiy rivojlanishiga xizmat qilishi lozim. Kuzmina fikricha, motivatsion, nazariy va amaliy tayyorgarlik komponentlari bir-birini to'ldirib, bo'lajak o'qituvchining kasbiy mahoratini shakllantiradi. Bu jarayonda shaxsning ijtimoiy va psixologik tayyorgarligi ham muhim rol o'ynaydi, chunki o'qituvchi nafaqat bilim uzatadi, balki sinf muhitini boshqaradi, talabalar bilan munosabatlarni tashkil etadi va pedagogik vaziyatlarda qaror qabul qiladi.

V.A. Slastyonin kasbiy tayyorgarlikni shaxsning kasbga bo'lgan qiziqishi, pedagogik tafakkuri va ijodiy salohiyati bilan bog'laydi. Unga ko'ra, bo'lajak o'qituvchining kasbiy tayyorgarligi ijtimoiy vazifalarni samarali bajarish qobiliyati bilan belgilanadi. Shu bilan birga, Slastyonin ta'kidlaydi, kasbiy tayyorgarlik jarayonida talabalar mustaqil fikrlash, muammolarni aniqlash va ularga yechim topish ko'nikmalarini rivojlantirishlari zarur. Bu qobiliyatlar bo'lajak o'qituvchini nafaqat samarali mutaxassis, balki jamiyatda ijtimoiy mas'uliyatli shaxs sifatida shakllantiradi.

A.K. Markova kasbiy rivojlanishni motivatsion, kognitiv, operatsion va refleksiv komponentlar birligi orqali izohlaydi. Motivatsion komponent talabning kasbga bo'lgan qiziqishi va ijobiy munosabatini shakllantiradi, kognitiv komponent pedagogik va psixologik bilimlarni o'zlashtirishni nazarda tutadi, operatsion komponent amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi, refleksiv komponent esa o'z faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish qobiliyatini rivojlantiradi. Shu tarzda, har bir komponent bo'lajak o'qituvchining kasbiy salohiyatini mukammal shakllantirishga xizmat qiladi.

L.S. Vygotskiy ta'lim va rivojlanish o'rtasidagi uzviy bog'liqlikni asoslab, shaxsning rivojlanishi va ta'lim jarayoni o'rtasida yaqin aloqani ko'rsatadi. Olimning "yaqin rivojlanish zonasi" nazariyasi bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda murakkab kasbiy vaziyatlarni bosqichma-bosqich o'zlashtirish zarurligini bildiradi. Bu yondashuv talaba uchun xavfsiz pedagogik muhit yaratadi va o'z faoliyatini sinovdan o'tkazish, amaliy ko'nikmalarni mustahkamlash imkonini beradi.

A.N. Leontyev kasbiy faoliyatni shaxsning faoliyat orqali o'zini rivojlantirish jarayoni sifatida talqin qiladi. Unga ko'ra, o'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki shaxslarni tarbiyalovchi va jamiyat ehtiyojlariga javob beruvchi mutaxassis sifatida faoliyat yuritadi.

Leontyev kasbiy tayyorgarlikni shaxsning kasbiy mahoratini va pedagogik tafakkurini rivojlantirishga xizmat qiluvchi jarayon sifatida ko'radi.

Bespalko V.P. kasbiy tayyorgarlikni shakllantirishda o'qituvchining motivatsion tayyorgarligi muhim ekanligini ta'kidlaydi. Motivatsion tayyorgarlik nafaqat kasbga qiziqish, balki pedagogik faoliyatni samarali bajarish uchun zarur psixologik tayyorgarlikni ham o'z ichiga oladi. Shu bilan birga, nazariy va amaliy tayyorgarlik birgalikda bo'lganda, talabalar kasbiy vazifalarni mustaqil va samarali bajarish qobiliyatiga ega bo'ladi.

Zamonaviy ta'lim tizimi bo'lajak o'qituvchidan yuqori kasbiy va shaxsiy talablarni kutadi.

O'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiyachi, motivator, tashkilotchi va innovator sifatida faoliyat yuritishi lozim. Bugungi kunda bo'lajak o'qituvchidan pedagogik, kommunikativ, axborot-kommunikatsiya, ijtimoiy va madaniy, refleksiv va innovatsion kompetensiyalar talab etiladi. Ushbu kompetensiyalarni shakllantirish uchun an'anaviy ta'lim yondashuvlari bilan bir qatorda faol va interaktiv metodlarni, xususan o'yinli texnologiyalarni qo'llash muhim ahamiyatga ega.

Kasbiy tayyorgarlik psixologik jihatdan ham tadqiq etilgan. Motivatsion komponent shaxsning kasbga bo'lgan qiziqishi va ijobiy munosabatini shakllantiradi, kognitiv komponent pedagogik va psixologik bilimlarni o'zlashtirishni ta'minlaydi, operatsion komponent amaliy ko'nikmalarni rivojlantiradi, refleksiv komponent esa o'z faoliyatini tahlil qilish va takomillashtirish qobiliyatini rivojlantiradi. Vygotskiy va Leontyevning nazariyalari bo'lajak o'qituvchilarni tayyorlashda murakkab vaziyatlarni bosqichma-bosqich o'zlashtirish va shaxsning faol rivojlanishini ta'minlash muhimligini ko'rsatadi.

Muhokama va Natija

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, o'yinli texnologiyalar bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash jarayonida samarali vosita sifatida namoyon bo'ladi. Pedagogik tajribalar va tahlillar shuni isbotlaydiki, o'quv jarayonida o'yin elementlarini qo'llash talabalar motivatsiyasini oshiradi, ularning bilimni mustahkamlash va amaliy ko'nikmalarni rivojlantirish

jarayonini tezlashtiradi. Shu bilan birga, o'yinli texnologiyalar yordamida bo'lajak o'qituvchilar murakkab pedagogik vazifalarni ijodiy yondashuv bilan hal qilishni o'rganadilar. Muhokama davomida aniqlanishicha, o'yinli texnologiyalar faqat nazariy bilimlarni mustahkamlash bilan cheklanmay, balki amaliy va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda ham samarali rol o'ynaydi. Talabalar pedagogik simulyatsiyalar, guruhli o'yin mashg'ulotlari va interaktiv vazifalar orqali real pedagogik vaziyatlarga tayyorlanadi. Shu bilan birga, o'yinli texnologiyalar individual yondashuvni ta'minlash va o'quvchilarning turli ehtiyojlarini hisobga olish imkonini beradi, bu esa kasbiy kompetensiyani shakllantirishni yanada samarali qiladi.

Biroq tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, o'yinli texnologiyalarni qo'llashda ba'zi pedagogik cheklovlar mavjud. Masalan, dars vaqtini samarali taqsimlash, barcha mavzularni o'yin elementlariga moslashtirish va texnologik imkoniyatlardan to'liq foydalanish muammolari yuzaga keladi. Shu sababli, o'qituvchilar metodik tayyorgarlikni oshirishlari, o'yin elementlarini dars maqsadiga moslashtirishlari va texnologik vositalardan samarali foydalanishlari zarur. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, o'yinli texnologiyalarni pedagogik jarayonga joriy etish natijasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy tayyorgarligi sezilarli darajada oshadi. Ular nafaqat nazariy bilimlarga ega bo'ladilar, balki sinfni boshqarish, pedagogik vazifalarni ijodiy hal qilish va kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishda tajriba orttiradilar. Shu bilan birga, o'yinli texnologiyalar o'quv jarayonini interaktiv va qiziqarli qiladi, bu esa talabalar motivatsiyasini oshiradi va ularning kasbiy faoliyatga tayyorligini mustahkamlaydi.

Xulosa qilib aytganda, o'yinli texnologiyalar bo'lajak o'qituvchilarni kasbiy faoliyatga tayyorlash tizimini takomillashtirishning samarali va innovatsion vositasi sifatida qaraladi. Ular pedagogik jarayonni modernizatsiya qiladi, ta'lim sifatini oshiradi va o'quvchilarni zamonaviy kasbiy talablar darajasiga tayyorlashga xizmat qiladi. Shu sababli, o'yinli texnologiyalarni qo'llash bo'yicha metodik tavsiyalar ishlab chiqish va ularni ta'lim jarayonigatizimli joriy etish dolzarb pedagogik vazifa hisoblana

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Muslimov N.A. Pedagogik kompetentlik va uni shakllantirish asoslari. Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
2. Djuraev R.H. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. Toshkent: O'qituvchi, 2017.
3. Xodjayev B.X. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar. Toshkent: TDPU nashriyoti, 2019.
4. Saidahmedov N.S. Pedagogik texnologiya: nazariya va amaliyot. Toshkent: Fan, 2016.
5. Ochilov M. Ta'lim jarayonida interfaol metodlar. Toshkent: Sharq, 2018.
6. Yo'ldoshev J.G., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiya asoslari. Toshkent: O'qituvchi, 2015.
7. Abdullaeva M. Bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish. Toshkent, 2020.
8. Qodirova F.R. Pedagogik ta'limda innovatsion yondashuvlar. Toshkent, 2019.
9. Raxmonova D.Sh. O'yinli metodlarning ta'lim samaradorligiga ta'siri. Toshkent, 2021.
10. Ismoilova Z.K. Ta'limda interfaol o'yin texnologiyalari. Toshkent, 2022.
11. II. MDH davlatlari olimlarining asarlari
12. Kuzmina N.V. Professionalizm lichnosti prepodavatelya. Moskva: Pedagogika, 2008.

13. Slastyonin V.A. Pedagogika. Moskva: Akademiya, 2014.
14. Markova A.K. Psixologiya professionalizma. Moskva: Znanie, 2009.